

Søstjerner, *Asteroidea*

De hyppigst forekommende arter har på en affladed krop fem lange, spidse arme med yderst et lille rødt »øje«. Vor alm. søstjerne, *Asterias rubens*, har farver fra mørkeblå gennem violet til brun og rød.

– Danmarks Dyreverden 3, 268-82.

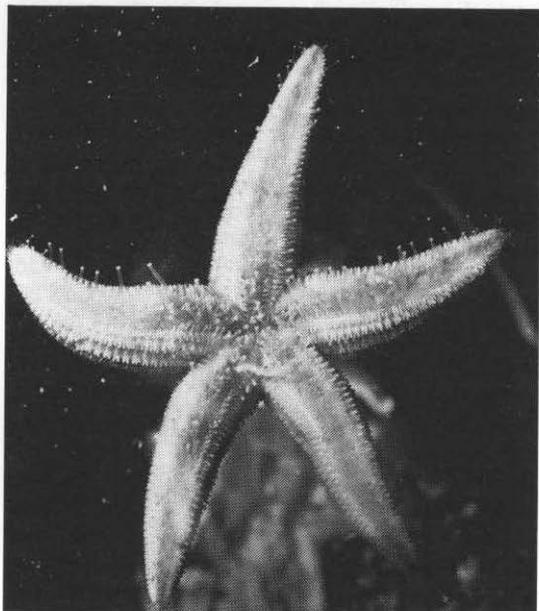
Søstjerne 1740ff (1), *stjernefisk* 1594, 1700-t (2), *korsfisk* o. 1700ff (3), navnet er misvisende idet dyret har fem arme; bynavnet Korsør skyldes måske, at der her skyllede mange korsfisk i land (4) sml. Skelskør s. 166.

Havstjerne 1725 (5), *slugger* 1769 (6), *nålepude* 1781 (7), *korskrabbe* Kattegatfiskere 1837ff (8), Harboøre, Vendsyssel, Læsø (9), *korstroid* Læsø 1804 (10), *østerstyv* Slesvig 1837 (11), *filefod* 1837ff; Frederikshavn (12), *stannie* Agger o. 1900 (13), *stube* Harboøre (14), *søsøl* Salling, Lønstrup, Hirtshals (15).

Pottelæg og *urbakke* Vendsyssel, sidstnævnte egentlig en lille rund dug, som ur hænger på om natten (16); *ommelsboer* Marstal 1910, *vandkat* Horslunde og *syvstjerne* Tårs V. Lolland (17), *snotfisk* (18).

Færøerne: *krossfiskur* 1800ff (19); Grønland: *nerpissok*, *ekaitsook*; *avataussak* (20).

Søstjerne. BIOFOTO/Kaj Boldt.

LITTERATUR: (1) 659 23,429; (2) 434 4,140; 693b 5.2,1021; (3) 434 5,598; 472 18 (fiskere i Kattegat 1837); 212c 2,277; 276 2,103; (4) 56j 56, 58; (5) 659 7,997; (6) 693b 5.2,1021; (7) 582 73; (8) 472 18; (9) 56d 30; 202c 1,171 og 2,199; 202d 2,164; 950 1965,20; (10) 439b 308; (11) 472 18; (12) 472 18; 202c 1,171; (13) 212c 3,540; (14) 56d 30; (15) 160 1906/23: 1688 (Lime s.); 202c 4,143f; (16) 202c 4,141,252; (17) 388; (18) 76c 327; (19) 500 163; (20) 562 109,1936-39,204.

SKADEDYR; OVERTRO

»Søstjernerne ... forårsager ofte megen skade på fiskegarnene, da de udsuger og optrævler tråden i maskerne og tillige fortærer og fordærver de fisk, som er blevet fanget i garnet, denne ulejlighed må for eksempel fiskerne i Skovhoved ofte erfare« (1761; 1).

Næsten hele landets fiskeriforeninger klager o. 1910 over søstjernernes skade på rødspætte- og kullerfiskeriet. I Esbjerg anslås, at de giver fiskerne et årligt tab på mellem 100.000 og 200.000 kr.; de »findes i overvældende mængde, fylder ofte voddet og beskadiger rødspætteerne, så de dør inden havnen nås, og netop de bedste fiskepladser er mest fulde af *korsfisk*, så man ofte må forlade dem for at gå til mindre gode pladser«.

Søstjernerne æder agnen, der kan sidde en søstjerne på hver anden krog, de gør »uhyre megen skade også på hummerfiskeriet, der kan til tider være 50 stk. i en hummertejne« (Hirtshals). Jegindø fiskere kunne dagligt fiske 50 tdr. søstjerner, fra Frederikshavn meldes, at de juni-oktober forekommer så talrigt, at det er »umuligt at fiske for korsfisk« (2). De hører stadig til fiskeriets skadedyr, æder fangsten i bundgarnene eller beskadiger dem med deres piggede hud, og hærger muslingebankerne. De senere år er der i Limfjorden fisket søstjerner til fiskemelsfabrikker (3).

På en ø i Isefjorden gav pige en heks nadverens brød og vin, som hun havde beholdt i munden, og fik til gengæld af heksen et stykke smørrebrød og et glas vin. Pigen kastede derefter en stor *korsfisk* op; på dens ene side var der et billede af den korsfæstede Kristus, men af fanden på dens anden side (4).

Knud Andersen, Søstjernens sang (5); Harald H. Lund, Cris-craften og søstjernen (6).

LITTERATUR: (1) 693b 5,335; (2) 759 14-16; (3) 151 3,273f; 56j 58; (4) 847 4,1823,43; 847b 2,1843, 108; (5) 15c 13f; (6) 537m upag.

Original fiskeopstilling med hængende karpe og på bordet eksemplarer af gedde, karuds, suder og sild. Maleri af Nicolai Peters Hermanns Sohn, 1819. Statens Museum for Kunst.